

A Fővárosi Ítéltábla az S.B.G.K. Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. Bajkai István ügyvéd által képviselt felperesnek, a dr. Faragó István ügyvéd által képviselt alperes ellen, kártérítés iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2016. május 13. napján meghozott, 2.P.25.127/2011/120. számú ítélete ellen, a felperes részéről 122. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 508.000 (ötszáznyolcezer) forint másodfokú perköltséget. A le nem rótt 1.913.200 (egymillió-kilencszáztizenháromezer-kétszáz) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződéssel **J. I.**-től vásárolta meg a ..., ... helyrajzi szám alatt nyilvántartott lakást 7.600.000 forint vételárért. Az adásvételi szerződést ügyvédként az alperes szerkesztette és ellenjegyezte. A szerződés megkötésének az időpontjában nem **J. I.** volt a lakás ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosa, tulajdonjog bejegyzés iránti kérelmét az ingatlan tulajdoni lapja – több elintézetlen kérelem mellett – széljegyként tüntette fel. Az alperes az adásvételi szerződésben ennek ellenére azt rögzítette, hogy a lakás az eladó kizárólagos tulajdona, továbbá, hogy az ingatlan per-, teher- és igénymentes. Az alperes megtekintette a széljegyekhez tartozó földhivatali iratokat, azonban elkerülte a figyelmét az, hogy a lakásra vonatkozó egyik korábbi adásvételi szerződésben eladóként feltüntetett **'B' Ingatlankezelő Rt.** nem létező szervezet, és nem azonos az ezt megelőzően kötött adásvételi szerződés vevőjével, a **'C' Ingatlanközvetítő Rt.**-vel. Emiatt a nem létező cégtől vásároló vevő nem szerezheti meg a lakás tulajdonjogát, és ez akadálya a felperes tulajdonszerzésének is. A felperes a lakást birtokba vette, azt felújította, majd az 1999. március 3-án kelt adásvételi szerződéssel eladta **D. A.** és **H. S.** vevőknek 13.950.000 forint vételárért. A földhivatal a felperes tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmét elutasította azzal az indokolással, hogy a felperes nem az ingatlan tulajdonosától vásárolta meg a lakást. Ezt követően **D. A.** és **H. S.** elálltak a felperessel kötött adásvételi szerződéstől, majd a vételár visszafizetése iránt pert indítottak a felperes ellen. A Fővárosi Bíróság a 17.P.27.368/2005/17. és a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.21.127/2006/8. számú ítéletével arra kötelezte a felperest, hogy fizessen meg **D. A.**-nak és **H. S.**-nak 13.950.000 forint tőkét, utána 1999. március 3. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, valamint 1.162.100 forint perköltséget. A felperes a tőkét, a kamatokat és a perköltséget nem fizette meg a jogosultaknak, emiatt a jogosultak végrehajtási eljárást kezdeményeztek a felperes ellen. Az eljáró végrehajtó a végrehajtási eljárásban lefoglalta a felperesnek az alperessel szemben fennálló, jelen perrel érvényesített kártérítés iránti követelését. A felperes az általa teljesített vételár visszafizetése iránt

pert indított **J. I.** ellen. A perben a Fővárosi Bíróság a 20.P.634.722/2004/2. számú ítéletével 7.600.000 forint tőkének, utána 1998. január 15-től a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamata, valamint 150.000 forint perköltségnek a megfizetésére kötelezte **J. I.**-t. A követelés behajtása érdekében indított végrehajtási eljárás nem vezetett eredményre, a felperes követelése részben sem térült meg. **D. A.** és **H. S.** a 2008. december 1-jén kelt szerződéssel az alperesre engedményezték a felperessel szemben fennálló követelésüket. A végrehajtást elrendelő bíróság megállapította az alperes jogutódlását a végrehajtási eljárásban. Az alperesi beavatkozó, mint az alperes ügyvédi felelősségbiztosítója 2009. január 20-án 4.500.000 forintot átutalt a végrehajtónak, aki az összeget a következő napon továbbutalta az alperesnek.

A felperes az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződés megkötéséből eredő 48.971.630 forint kárának a megtérítése iránt terjesztett elő keresetet. 13.950.000 forintra, és utána 1999. március 3-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatra a **D. A.**-nak és **H. S.**-nak visszafizetett vételár címén tartott igényt. 1.162.100 forintot azért követelt, mert **D. A.** és **H. S.** által a felperes ellen indított perben a bíróság jelen per felperesét ilyen összegű perköltség megfizetésére kötelezte. A felperes előadta, hogy 7.600.000 forint kára abból keletkezett, hogy **J. I.** eladónak kifizette a lakás teljes vételárát, azonban a lakás tulajdonjogát nem tudta megszerezni. Igényt tartott ezért 7.600.000 forintra és ezen összeg után 1998. március 15-től a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatra is. Előadta, hogy 150.000 forint költsége **J. I.** ellen a vételár visszafizetése iránt indított perrel merült fel. A felperes állította, hogy 4.250.000 forintot fordított a lakás felújítására. Ezután az összeg után 1998. január 1-jétől a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére is kérte kötelezni az alperest. A felperes 6.000.000 forint és utána 2004. március 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat iránti követelését arra alapította, hogy **D.-ék** a tőle megvásárolt lakást 5 évig használták. Álláspontja szerint a lakás használata ellenében havonta 100.000 forint lakáshasználati díj illeti meg. A felperes 76.000 forintot és ezen összeg után 1997. december 23-tól a kifizetésig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot az alperesnek az adásvételi szerződés elkészítéséért fizetett ügyvédi munkadíj jogcímén követelt. A felperes előadta, hogy a két adásvételi szerződéssel kapcsolatban indult perekkel járó feszültség és bizonytalanság következtében az egészségi állapota olyan mértékben megromlott, hogy 2000. óta nem mer és nem tud munkát vállalni és jövedelmet szerezni. Emiatt 9.680.000 forint és ezen összeg után 2007. január 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest elmaradt jövedelem jogcímén. Hivatkozott a felperes arra is, hogy a feszültség és bizonytalanság pszichés zavarokat, szorongást és pánikbetegséget váltott ki nála, ami szédülésben, rosszulletben és szívpanaszokban nyilvánult meg. Ezek miatt a panaszok miatt az életminősége rosszabbá vált, a barátaival megromlott a viszonya és elvesztette az alkalmazóképességét. Ezekre a körülményekre tekintettel 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítésre és ezen összeg után 1997. december 23-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatra tartott igényt. Az egészségromlásával kapcsolatos dologi kiadások jogcímén 969.530 forintot és ezen összeg után 2006. január 1-jétől a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot követelt. Ezzel kapcsolatban előadta, hogy gyógyszervásárlásra, többlet-közlekedésre, vizitdíjak megfizetésére, az ortopédiai problémák kezelésére és tartásjavításra fordított kiadások miatt merült fel többletköltsége. Állította a felperes azt is, hogy a Pázmány Péter Egyetemen megkezdett tanulmányait az egészségromlása miatt kényszerült félbeszakítani. Hivatkozott arra, hogy a tanulmányainak megkezdésével egyidejűleg tandíjköltsége is felmerült, amit szintén kárként kívánt érvényesíteni.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Az alperes a perben beszámítási kifogásként érvényesítette a reá engedményezett, felperessel szemben fennálló követelést, valamint a különböző eljárásokban a felperes terhére megállapított, és

az alperest megillető perköltségeket. Az alperes hivatkozott arra, hogy a felperessel szemben beszámítási kifogással érvényesített követelése meghaladja a felperes keresettel érvényesített követelését. Kifejtette az alperes a védekezésében, hogy a felperes által **J. I.**-nak fizetett, valamint a felperes által a **D.-éktől** átvett, de még vissza nem fizetett vételár együttes követelése kétszeres igényérvényesítés, ami által a felperes káron szerezne. Álláspontja szerint az ítéletekben megállapított perköltségek megfizetéséből a felperesnek nem származott kára, mert azokat nem a felperes, hanem az alperes teljesítette. Az alperes érvelt azzal is, hogy a felperesnek a használati díj elmaradásából sem merült fel kára, mert új lakást vásárolt, amit használt is. Az alperes vitatta a felperes dologi kiadásainak, jövedelemvesztésének és nem vagyoni kárának a felmerülését, valamint azok okozati összefüggését az alperes magatartásával.

A Fővárosi Ítéltábla a korábban hozott 6.Pf.20.777/2007/6. számú jogerős közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes a felperessel szemben teljes kártérítési felelősséggel tartozik az 1997. december 23-ai adásvételi szerződéssel kapcsolatos ügyvédi megbízási szerződés hibás teljesítése miatt.

Az elsőfokú bíróság korábban, 2.P.22.014/2010/9. számon hozott ítéletének az elmaradt jövedelem, a nem vagyoni kártérítés és az egészségromlással kapcsolatban felmerült költségek megfizetése iránti kereseti kérelmekre vonatkozó rendelkezéseit a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pf.20.787/2011/6. számú részítéletével hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Az elsőfokú ítélet egyéb, a keresetet elutasító rendelkezéseit helybenhagyta. Részítéletének indokolásában úgy foglalt állást, hogy a felperes jogerősen elbírált és megalapozott követelései az alperes felperessel szemben fennálló követelésének beszámításával megszűntek. Részítéletében azt írta elő az elsőfokú bíróságnak, hogy folytasson le bizonyítást arra vonatkozóan, hogy a felperes szenvedett-e egészségkárosodást, ennek mekkora a mértéke, illetve az ok-okozati összefüggésbe hozható-e az alperes szerződésszegésével. Vizsgálja meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a felperesnek az alperes szerződésszegésére visszavezethető egészségromlása indokolta-e a felperes által megjelölt kiadásokat, illetve azt, hogy a felperes megszakítsa az egyetemi tanulmányait. Fel kell tárnai azt is, hogy a felperesnek az alperes felróható magatartására visszavezethető egészségromlása hátrányosan befolyásolta-e a felperes munkavállalását, és ebből származott-e kára. A felperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.IV.22.306/2011/16. számú részítéletével a jogerős részítéletet az indokolás módosításával hatályában fenntartotta.

A megismételt elsőfokú eljárásban a felperes a keresetét megváltoztatta. Az ellene indított végrehajtási eljárásban felmerült költségek címén 3.180.864 forint, ügyvédi munkadíj címén 2.204.000 forint, a 2005. január 1-jétől 2013. március 31-ig terjedő időszakban elmaradt jövedelem címén 15.226.312 forint, 2013. április 1-jétől havonta 165.939 forint jövedelempótló járadék, az egészségromlásával kapcsolatban felmerült költségek címén 969.530 forint, nem vagyoni kártérítés címén 3.334.400 forint, az alperesi beavatkozó által ki nem fizetett 500.000 forint önrész megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Hivatkozott arra, hogy az az engedményezési szerződés, amellyel az alperes megszerezte **D. A.** és **H. S.** felperessel szembeni követelését jó erkölcsbe ütközik, emiatt érvénytelen, ezért beszámításnak nincs helye. A végrehajtási költségekkel kapcsolatosan előadta, hogy az érvényesített összeg a 2010. szeptember 29-i állapot szerint fennálló összeg, amely az alperes szerződésszegésével áll okozati összefüggésben, és annak bekövetkezésével bizonyosan számolni kell. Az ügyvédi munkadíjakat számlákkal igazolta, amely a 10 éve tartó pereskedés során merült fel. Állította, hogy konkrét ajánlata volt egyetemi tanításra, illetve több nyelviskola rendszeres megbízást tudna biztosítani számára, ha munkára alkalmas

egészségi állapotban lenne. A kialakult helyzet azonban idegileg olyan mértékben tönkretette, hogy munkavégzésre nem alkalmas. Dologi kárigényét a korábban előterjesztettek szerint tartotta fenn.

Az alperes ellenkérelme a módosított kereset elutasítására irányult. Hivatkozott arra, hogy a felperest ért károk túlnyomó részben nem az általa szerkesztett, hanem az 1999. március 3-án kelt adásvételi szerződéssel állnak okozati összefüggésben. Kifejtette, hogy az ő magatartása csak távoli és közvetett oksági kapcsolatban áll a felperes káraival. A végrehajtási költségekkel kapcsolatosan arra hivatkozott, hogy az a felperes magatartása miatt merült fel, így azt rajta nem követelheti, az igény érvényesítése a Ptk. 4. § (4) bekezdésébe ütközik. A perben felmerült ügyvédi díj nem kár, arról a bíróságnak az eljárást befejező határozatában a pernyertesség-pervesztesség arányában kell döntenie. Arról nincs tudomása, hogy dr. **Sz. B.** milyen ügyvédi tevékenységet végzett, munkadíja a jelen perrel kapcsolatban merült-e fel. A dr. **K. Cs.** részére kifizetett munkadíj vonatkozásában elévülési kifogással is élt.

A nem vagyoni kárigényt részben azért kérte elutasítani, mert annak felmerülése szerződésszegéssel okozott kár esetén fogalmilag kizárt, másrészt mert a lakhatás bizonytalanná válása, a Ménesi úti lakás eladása miatt a felperesnek volt felróható. Álláspontja szerint a felperes megszegte a Ptk. 340. § (1) bekezdésében előírt kárenyhítési kötelezettségét azzal, hogy nem érvényesített kártérítés iránti igényt az 1999. március 3-án kelt adásvételi szerződést szerkesztő ügyvéddel szemben, és azzal is, hogy nem kérte rokkantsági nyugdíj megállapítását, valamint depresszióját nem kezelte folyamatosan. Kiemelte, hogy a felperes nem kívánt munkaviszonyt létesíteni, vagy más jövedelemszerző tevékenységet folytatni, ez pedig kizárja a jövedelemvesztés megtérítése iránti igény érvényesítését. Hivatkozott arra, hogy a felperes 500.000 forint önrész megfizetése iránti követelése elévült. A felperes megalapozottnak ítélt követeléseivel szemben 9.643.111 forint erejéig fenntartotta a beszámítási kifogását.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 forintot és ennek 2005. január 1. napjától a kifizetésig a Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.626.943 forint perköltséget. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 18.000 forint illetéket. Megállapította, hogy a további 1.057.000 forint eljárási illetéket és a 129.964 forint szakértői díjat az állam viseli. Kimondta, hogy a peres felek a további költségeiket maguk kötelesek viselni. Ítéletének indokolásában a Pp. 146. § (1) bekezdése és 252. § (2) bekezdése alapján úgy foglalt állást, hogy a megismételt eljárásban nem volt akadálya a kereset megváltoztatásának. Rámutatott, hogy a végrehajtási költségeket a felperes még nem fizette meg, ezért a végrehajtási költségek megfizetése nem csökkentette a felperes vagyonát, így nem okozott kárt a felperesnek. Álláspontja szerint a felperes részéről egyedül a **J. I.** elleni per megindítása volt szükséges és indokolt, az ebben a perben a felperes részére megítélt ügyvédi munkadíj megtérítése iránti követelést viszont a bíróság már korábban jogerősen elbírált. Kifejtette, hogy a felperes a jelen perbeli képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjakat nem kártérítésként, hanem perköltséggé érvényesítheti. Nem találta bizonyítottnak, hogy a dr. **Sz. B.**-nak fizetett 60.000 forint költség az alperes magatartásával okozati összefüggésben merült fel. A perben beszerzett és kiegészített orvosszakértői véleményből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes pszichés egészségkárosodásban szenved, amely okozati összefüggésbe hozható az alperes magatartásával. A felperes elmaradt jövedelem megtérítése iránti követelését azért ítélte alaptalannak, mert a felperes nem tudta bizonyítani, hogy munkavállalásának kizárólag az alperes magatartására visszavezethető egészségromlása volt az akadálya. Nem látta bizonyítottnak azt sem, hogy a felperes a munkavállalása esetén a keresetlevélben megjelölt összegű jövedelemre tett volna szert. Az általános kártérítés alkalmazására nem látott lehetőséget. Kiemelte, hogy az orvosi szakvélemény értelmében a gyógyszerek mennyiségének, szedésük időtartamának és

gyakoriságának meghatározása szakorvos kompetenciájába tartozik. Mivel a perben nem állt rendelkezésre a gyógyszerek szedését igazoló szakorvosi dokumentum, alaptalannak ítélte a felperes gyógyszerköltség megtérítése iránti követelését is. Okfejtése szerint nem állapítható meg, hogy a vizitdíjak felmerülése, a felperes súlygyarapodása és ortopédiai problémái okozati összefüggésben állnának az alperes magatartásával, és nem bizonyított a taxiköltség felmerülése és összege sem. Ezért a keresetet valamennyi dologi kárigény vonatkozásában elutasította. A felperes alperes magatartásával okozati összefüggésbe hozható nem vagyoni káraként értékelte a felperes pszichés egészségromlását, életvitelének enyhe mértékű elnehezülését, valamint azt, hogy a felperes nem fejezte be az egyetemi tanulmányait. Rámutatott, hogy az alperes magatartása megfosztotta a gyermekét egyedül nevelő felperest a gyermeknevelés, valamint a családi és társasági élet adta örömeitől. A mérlegelés körébe vonta, hogy a felperes egészségromlásának nem kizárólag az alperes magatartása volt az oka, hanem a felperes alapszemélyisége is, továbbá, hogy a felperes pszichés állapota nem volt folyamatosan rossz. Az volt az álláspontja, hogy azok a nem vagyoni hátrányok, amelyek az alperes magatartásával okozati összefüggésben érték a felperest, az 1997. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel 1.000.000 forint kártérítéssel küszöbölhetők ki. A felperes 500.000 forint önrész megfizetése iránti kereseti kérelmét a követelés elévülése miatt nem látta teljesíthetőnek. Okfejtése szerint a nem vagyoni kártérítés nem alkalmas a beszámításra, ezért nem volt olyan követelés, amelybe az alperes a saját követelését beszámíthatta volna, ezért a faktorálási (engedményezési) szerződés érvénytelenségét nem vizsgálta. A további bizonyítást mint szükségtelent mellőzte.

Az ítélet ellen, annak megváltoztatása, keresetének teljesítése, valamint az alperes első- és másodfokú perköltségben marasztalása iránt a felperes terjesztett elő fellebbezést. Fellebbezésében elsősorban azt hangsúlyozta, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a célzott joghatás kiváltására alkalmatlan szerződés készítésével közvetlen okozati összefüggésben keletkezett károkért. Álláspontja szerint minden olyan vagyoni és nem vagyoni kára, amely az alperes által szerkesztett adásvételi szerződés 2003. évi megghiúsulása után következett be, az alperes magatartására vezethető vissza. Kiemelte, hogy az alperes magatartása nélkül, pusztán az alapszemélyisége okán nem alakult volna ki munkaképesség csökkenést eredményező pszichés egészségromlása, és nem változott volna meg az alapszemélyisége. Sérelmezte az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a részéről csak egy per megindítása volt szükséges és indokolt. Kifejtette, hogy valamennyi, az adásvételi szerződés következményeként kezdeményezett per megindítása szükséges volt, több pert pedig nem ő indított, hanem mások indítottak ellene. Érvelése szerint azokat a perköltségeket, amelyeknek a megfizetésére a bíróság ezekben a perekben kötelezte, és a jelen perben felmerült ügyvédi költségeit kártérítésként érvényesítheti. Előadta, hogy nem volt meghatalmazott jogi képviselője, amikor ügyvédi tanácsot kért dr. **Sz. B.** ügyvédtől. Állította, hogy az ügyvéd a jelen perrel kapcsolatban adott neki jogi tanácsot. Előadta, hogy pszichés állapotát az alperes magatartása és annak következményei határozták meg. Okfejtése szerint a pszichés egészségromlásából eredő keresőképtelenségét szakvéleménnyel és tanúvallomásokkal bizonyította. Hivatkozott arra, hogy folyamatos munkavégzésre és egyetemi tanulmányainak befejezésére csak a polgári jogviszonyokban elvárható mértékű meghaladó, különös erőfeszítéssel lett volna képes. Álláspontja szerint a perben csatolt okiratok bizonyítják, hogy milyen összegű jövedelmet szerezhethetett volna, ha képes lett volna egyetemi tanulmányainak befejezésére és alkalmas lett volna a képesítésének megfelelő munka végzésére. Kifejtette, hogy a perben fennálltak az általános kártérítés alkalmazásának feltételei, mert bizonyosnak tekinthető, hogy a jövedelem elmaradása folytán kára keletkezett, annak összege azonban nem állapítható meg. Rámutatott, hogy azok a gyógyszerek, amelyeknek a megvásárlását számlával igazolta, vénykötelesek, azokat csak szakorvos vagy a szakorvos javallatára a háziorvos írhatja fel. Ezért kifogásolta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetést, hogy a gyógyszerek szedésének

indokoltsága nem volt alátámasztva szakorvosi dokumentumokkal. Érvelése szerint a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározása során annak kell döntő jelentőséget tulajdonítani, hogy ő hogyan élte meg az eseményeket, sikerült-e, és ha igen, akkor miként feldolgozni azokat. Az volt az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul értékelte a terhére az alapszemélyiségét, valamint alaptalanul jutott arra a következtetésre, hogy pszichés állapota nem volt folyamatosan rossz. Hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés túlzottan alacsony az őt ért személyi hátrányok súlyosságához képest. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság mellőzte a további bizonyítást, és nem a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletben foglaltaknak megfelelően állapította meg a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegét. Előadta, hogy az 1999. március 3-án létrejött adásvételi szerződés és annak következményei is okozati összefüggésben állnak az alperes magatartásával. Okfejtése szerint az alperes és a másik szerződést készítő ügyvéd közös károkozónak minősülnek, akiknek a felelőssége a felperessel szemben egyetemleges. Rámutatott, hogy az alperes nem tudta megcáfolni vagy kétségessé tenni a perben kirendelt szakértő véleményét. Vitatta, hogy elmulasztott volna eleget tenni a kárenyhítési kötelezettségének. Vitatta azt is, hogy elfogadta volna az alperes beszámítási kifogását.

Az alperes az ítélet indokolása ellen csatlakozó fellebbezéssel élt. A másodfokú tárgyaláson pontosított csatlakozó fellebbezésében a felperessel szemben fennálló követelésének beszámítását kérte a felperes javára megítélt nem vagyoni kártérítéssel szemben. Hivatkozott arra, hogy a Ptk. nem zárja ki a beszámítás lehetőségét a nem vagyoni kártérítés iránti követeléssel szemben, ezért beszámításnak a nem vagyoni kártérítés iránti követeléssel szemben is van helye. Kifejtette, hogy a felperes több alkalommal is elfogadta a beszámítási kifogását, ezzel írásban lemondott a megtámadás jogáról.

Fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozta az ítélet helyes indokai alapján. Okfejtése szerint a felperes pszichés állapotának kialakulásában döntően alapszemélyisége, magánéleti problémái és az 1999. március 3-án létrejött adásvételi szerződés következményei hatottak közre, míg az alperes magatartása csak távoli és közvetett oksági kapcsolatban áll a felperes kárainak bekövetkezésével. Fenntartotta a kárenyhítési kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos álláspontját. Érvelése szerint a jelen üggyel összefüggő ügyvédi munkadíjak nem kárnak, hanem perköltségnek minősülnek, és perköltségként érvényesíthetők. Hangsúlyozta, hogy a felperes saját személyes előadása alapján is megállapítható, hogy a felperes nem volt keresőképtelen, illetve alkalmas lett volna egyetemi tanulmányainak befejezésére és a képesítésének megfelelő munka ellátására. Hivatkozott arra, hogy a felperes nem bizonyította költségeinek felmerülését, összegét és okozati összefüggését az alperes magatartásával. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen, a felek pernyertességének, illetve pervesztességének arányában döntött a perköltség viseléséről.

A felperes csatlakozó fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet csatlakozó fellebbezéssel támadott részének helybenhagyására irányult.

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése, ezért a Fővárosi Ítéltábla az ítéletet teljes terjedelemben bírálta felül [Pp. 228. § (4) bekezdés].

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése is alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a tényállásból levont következtetéseivel, érdemi döntésével az ítéletábra is egyetértett, a döntés ítéletben kifejtett indokait pedig az alábbi kiegészítések mellett osztotta:

A perben az már jogerős ítélettel elbírált, hogy a felperesi kereset jogalapja a Ptk. 318. §-án keresztül alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése. A felperesnek ezért a megismételt eljárásban érvényesített kárösszegek vonatkozásában az okozati összefüggés fennállását, a kár bekövetkezését és összegét kellett bizonyítani. A fellebbezés maga utal arra, hogy az alperesi hibás teljesítéssel „közvetlen” okozati összefüggésben álló károkat kellett vizsgálni, amelyet az objektív előreláthatóság határoz meg. Ennek ellenére az 1999-es értékesítés és a 2003. évi tárgyalásokat követő események vizsgálatát hiányolja, holott ennek vizsgálata az objektív előreláthatóság körén kívül esik.

A felperes ellen indított végrehajtási eljárásban felmerült költségek:

A felperes a perben maga adta elő, hogy még nem fizette meg az ellene indított végrehajtási eljárásban felmerült költségeket. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a jogi következtetésre, hogy a felperesnek a végrehajtási költségek viselése következtében nem keletkezett kára. Kár bekövetkezésének hiányában az alperes nem kötelezhető kártérítés fizetésére.

Az ítéletábra itt mutat rá arra, hogy az okozati összefüggés sem állapítható meg az alperes magatartása és a végrehajtási költségek felmerülése között. A végrehajtási eljárás megindítására és a végrehajtási költségek felmerülésére ugyanis azért került sor, mert a felperes nem teljesítette önként a Fővárosi Bíróság a 17.P.27.368/2005/17. és a Fővárosi Ítéletábra a 6.Pf.21.127/2006/8. számú ítéletét, amely ítéletek őt a **D. A.**-tól és **H. S.**-tól átvett vételár visszafizetésére kötelezték. Ezzel kapcsolatban az ítéletábra arra utal, hogy a vételár visszafizetése nem okozhatott kárt a felperesnek, mert a felperes nem teljesített ellenszolgáltatást a vételár ellenében, így a vagyonában nem következett be csökkenés.

Ügyvédi munkadíjak:

Az ítéletábra egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a jelen perrel kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíjak a Ptk. 355. § (4) bekezdésében körülírt károk egyikének a körébe sem vonhatók. Az ügyvédi munkadíj a Pp. 75. § (2) bekezdése értelmében perköltség, amelynek viselésére és megfizetésére a Pp. 77-83. §-aiba foglalt külön szabályok vonatkoznak. A perköltség abban a perben érvényesíthető, amelyikben az felmerült.

A felperes a perben a **K. és K. Ügyvédi Irodának**, az **I. Ügyvédi Irodának**, valamint dr. **Sz. B.**-nak megfizetett ügyvédi munkadíjakat kívánta kárként érvényesíteni. A **K. és K. Ügyvédi Iroda**, valamint az **I. Ügyvédi Iroda** a jelen perben látta el a felperes jogi képviselését. Ezért az ezeknek az ügyvédi irodáknak fizetett ügyvédi munkadíj kárként nem, hanem csak perköltséggént érvényesíthető, amelyet az elsőfokú bíróság helyesen állapított meg.

A felperes a perben nem bizonyította, hogy dr. **Sz. B.** milyen ügygel kapcsolatban adott jogi tanácsot a felperesnek. Önmagában az a körülmény, hogy a felperesnek nem volt a perben meghatalmazott jogi képviselője akkor, amikor dr. **Sz. B.** tanácsot adott neki, nem bizonyítja kétséget kizáróan, hogy a tanácsadásra az alperessel szembeni igény érvényesítésével kapcsolatban került sor. Ezért az okozati összefüggés hiánya miatt megalapozottan utasította el az elsőfokú bíróság a felperes keresetét. A felperes tanácsadásért fizetett 60.000 forint munkadíj megtérítése iránti kereseti

kérelem azonban akkor sem lenne teljesíthető, ha kétséget kizáróan bizonyított lenne, hogy az ügyvéd a jelen perrel kapcsolatban adott tanácsot a felperesnek. Ebben az esetben ugyanis ez a munkadíj is perköltségnek minősülne, és a perköltségre vonatkozó szabályok szerint lenne érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá arra is, hogy a **J. I.** elleni perben a felperes javára megítélt perköltség megtérítése iránti kereseti kérelmet az ítéletábra már jogerősen elbírálta a 6.Pf.20.787/2011/6. számú, a Kúria Pfv.IV.22.306/2011/16. számú részítéletével hatályában fenntartott részítéletében. A felperesnek más perből származó fenntartott perköltség megfizetése iránti kereseti kérelme nem volt, így irreleváns, hogy az elsőfokú bíróság álláspontja szerint más per megindítása nem volt indokolt.

Keresetvesztesség és jövedelempótló járadék:

A perben kirendelt szakértői intézet kiegészített orvosszakértői véleménye alapján az elsőfokú bíróság alappal vonta le azt a következtetést, hogy a felperes 30% mértékű munkaképesség-csökkenést eredményező pszichés egészségromlása részben a felperes alapszemélyiségére, részben pedig az alperes magatartására, az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződés megkötésére és a szerződéskötés későbbi következményeire vezethető vissza. Nem fogadta el viszont az ítéletábra azt a szakértői megállapítást, hogy a felperes egészségromlásának kialakulásában a felperes alapszemélyisége 2/3, az alperes magatartása 1/3 arányban hatott közre. A szakvélemény nem tartalmazza, hogy a szakértő a közrehatás arányát milyen adatok és indokok alapján, milyen módszer alkalmazásával állapította meg. A kirendelt szakértői intézet szakértője kizárólag a felperes személyes előadása alapján alkotott véleményt, a kiegészítő szakvéleménye szerint pedig nem állapítható meg, hogy a felperes milyen állapotban lenne, ha nem kötötte volna meg az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződést. Ezek a körülmények kétségesé teszik az egészségromlásban közreható okok arányára vonatkozó szakértői megállapítás helyességét. Az ítéletábrának az előtte folyamatban volt más perek anyagából hivatalos tudomása van arról, hogy az ezekben a más perekben beszerzett szakvélemények egybehangzóan a jelen perben beszerzett szakvéleménytől eltérően foglaltak állást. A más perekben beszerzett, és ebben a kérdésben egybehangzó szakvélemények szerint természettudományos módszerekkel nem állapítható meg, hogy az egyes okok milyen arányban hatnak közre a pszichés egészségromlás kialakulásában, ha az egészségromlás bekövetkezése több okra vezethető vissza.

A szakvélemény 30%-ban határozta meg a felperes munkaképesség-csökkenését, nem állapította meg azonban a felperes teljes munkaképtelenségét. A szakvélemény tartalmazza, hogy a felperes pszichés állapota hullámzó, és adódhatnak olyan időszakok is, amikor a felperes egyáltalán nem képes munkavégzésre. A felperest csak arra az időszakra illethetné meg kártérítés keresetvesztesség jogcímén, amikor bizonyítottan munkaképtelen volt, vagy az egészségromlásból eredő munkaképesség-csökkenése miatt ért el kevesebb jövedelmet, mint amit egészségesen érhetett volna el. A perben rendelkezésre álló bizonyítékok és egyéb adatok alapján nem volt megállapítható, hogy a felperes mely időszakokban volt átmenetileg teljesen munkaképtelen.

A felperes nem tudta bizonyítani jövedelemvesztésének összegét sem. A felperes által megjelölt jövedelemadatok csak feltételezésként értékelhetők, mert a perben nem merült fel olyan bizonyíték, aminek az alapján kétséget kizáróan megállapítható lenne, hogy a felperes bizonyosan az általa megjelölt összegű jövedelmet érte volna el az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződés megkötésének elmaradása esetén.

A felperes a perben maga adta elő, hogy voltak olyan időszakok, amikor ő döntött úgy, hogy nem vállal munkát, mert a gyermekével kívánt foglalkozni, és ehhez volt megfelelő megtakarítása. Ezekben az időszakokban a felperes keresetvesztése nem az alperes magatartásával, hanem a felperes saját döntésével áll okozati összefüggésben. Van peradat arra is, hogy a felperes 2002-ben az egészségi állapota miatt utasított vissza munkaaajánlatot. Ekkor még nem volt ismert a felperes előtt, hogy az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződéssel nem szerezhetsz tulajdonjogot, és nem tudott még az adásvételi szerződés megkötéséből eredő, számára hátrányos jogi következményekről sem. Ez a körülmény pedig szintén kétséges teszi az okozati összefüggés fennállását az alperes magatartása és a felperes keresetvesztése között.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az okozati összefüggés és a kár összegének bizonyíthatatlansága miatt megalapozatlan a felperes keresetvesztés és jövedelempótló járadék megfizetése iránti kereseti kérelme.

Az egészségszomlálásból eredő károk:

Egészségszomlálásból eredő kárként a felperes a perben gyógyszerköltséget, taxi költséget, vizitdíjként felmerült költséget, az egyetemi tanulmányainak abbahagyásával összefüggő kiadásokat, ortopédiai problémáival kapcsolatos kiadásokat érvényesített.

Az orvosi szakvélemény igazolta, hogy a felperes indokoltan használ Velaxin és Tolvon gyógyszereket. A felperes gyógyszerek vásárlásáról a 2006. és a 2007. évben kiállított számlákat csatolt, ezek a számlák összesen 90.000 forint gyógyszerköltség felmerülését bizonyítják. Ezt meghaladó összegű, további időszakokra vonatkozó gyógyszerköltség felmerülését a felperes nem tudta bizonyítani. A szakvélemény és a számlák alapján az ítéletábra a felperes gyógyszerköltség megtérítése iránti kereseti kérelmét 90.000. forint erejéig találta alaposnak.

A taxiköltség és a vizitdíjak felmerülését a felperes a perben semmilyen módon nem tudta bizonyítani. Az orvosszakértői vélemény kizárta a felperes pánikbetegségét, ezért a pánikbetegség nem szolgálhatott megfelelő indokul arra, hogy a felperes tömegközlekedési eszközök vagy saját gépkocsi helyett taxit vett igénybe az utazáshoz. Az, hogy a felperes szülei a felperes kórházi kezelése idején, a felperes kiskorú gyermeke utaztatásához taxit vettek igénybe, elfogadható lenne, a kár felmerülésének bizonyíthatatlansága miatt azonban a felperes taxiköltség megtérítése iránti kereseti kérelme sem volt teljesíthető.

A felperes az egyetemi tanulmányait olyan időpontban kezdte meg, mikor már tudott az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződéssel kapcsolatos problémákról, és ezek ismeretében jelentkezett az egyetemre és vállalkozott az egyetem elvégzésére. Az, hogy a felperes nem tudja befejezni az egyetemi tanulmányait, sem az adásvételi szerződés megkötésének, sem a tanulmányok megkezdésének időpontjában nem volt előre látható. Mindezek miatt nem állapítható meg okozati összefüggés az adásvételi szerződés megkötése és az egyetemi tanulmányok abbahagyása, valamint a tanulmányok abbahagyásából eredő kiadások felmerülése között.

Az orvosszakértői vélemény egyértelműen kizárta az okozati összefüggés fennállását az adásvételi szerződés megkötése és a felperes ortopédiai problémáinak kialakulása között.

Nem vagyoni kártérítés:

A Pp. 206. § (3) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a kártérítés vagy egyéb követelés összegét, ha a szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján meg nem állapítható, a per összes körülményeinek mérlegelésével belátása szerint határozza meg.

A nem vagyoni kártérítés összege szakértői vélemény vagy más bizonyíték alapján nem állapítható meg, ezért azt a bíróságnak mérlegeléssel kell meghatároznia. A mérlegelés során a károsultat ért személyi hátrányok jellegén, súlyosságán, átmeneti vagy tartós jellegén és következményein kívül fontos szempont, hogy milyenek voltak az ár- és értékviszonyok a hátrányok bekövetkezésének időpontjában. A felperesnek az 1997. december 23-án kelt adásvételi szerződéssel okozati összefüggésbe hozható egészségromlása 2003-2004-ben következett be, amikor tudomást szerzett a szerződéssel kapcsolatos jogi problémákról, szembesült a szerződés megkötésének számára hátrányos következményeivel. Ezért a felperest megillető nem vagyoni kártérítés összegét a 2003-2004-ben irányadó ár- és értékviszonyok alapulvételével kell megállapítani. A felperesnek az alperes jogellenes és felróható magatartásával csak részben okozati összefüggésben álló pszichés egészségromlására, ebből eredő 30% mértékű munkaképesség-csökkenésére, valamint a 2003-2004-ben fennállott ár- és értékviszonyokra figyelemmel az 1.000.000 forint nem vagyoni kártérítés megfelel az okszerű mérlegeléssel megállapítható összegnek, az alkalmas a felperes nem vagyoni kárainak hozzávetőleges kiküszöbölésére. Ezért az ítéletábrla alaptalannak ítélte a felperes nem vagyoni kártérítés felemelésére irányuló fellebbezési kérelmét.

Az 500.000 forint önrésszel kapcsolatban az ítéletábrla az emeli ki, hogy a felperes ezen igénye elsődlegesen azért alaptalan, mert a beavatkozó által kifizetett 4.500.000 forint megtérülést a jogerős ítélet elszámolta. Az, hogy az önrész a beavatkozó teljesítése folytán nem térült meg, az nem kár, csupán a megtérülés hiánya. Amennyiben viszont az önrészt kárnak lehetne tekinteni, akkor az elsőfokú bíróság elévüléssel kapcsolatos álláspontja megalapozott.

A felperes a megismételt eljárásban is hivatkozott arra, hogy nyilvánvaló jó erkölcsbe ütközés miatt semmis az az engedményezési szerződés, amellyel az alperes vált **D. A.** és **H. S.** felperessel szembeni követelésének jogosultjává.

Bár a Ptk. 234. § (1) bekezdése értelmében a semmis szerződés érvénytelenségére bárki határidő nélkül hivatkozhat, ez a törvényi rendelkezés nem ad lehetőséget mindenkinek a szerződés érvénytelenségéből eredő igény érvényesítésére, nem teszi lehetővé mindenkinek számára, hogy a szerződés érvénytelenségére hivatkozzon. A szerződés érvénytelenségére a szerződő feleken kívül csak az hivatkozhat, akit jogszabály erre felhatalmaz, vagy akinek jogi érdeke fűződik a szerződés érvénytelenségének megállapításához. A felperes az engedményezési szerződésnek nem volt alanya, annak megkötésében abban félként nem vett részt. Az engedményezés következtében a felperes kötelezettsége nem vált terhesebbé, kizárólag az átruházott követelés jogosultjának személye változott meg. Ezért a felperesnek nem fűződik jogi érdeke az engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapításához, így a felperest nem illeti meg az a jog, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítását kérje. Erre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperes e körben előterjesztett bizonyítási indítványát helyesen mellőzte.

Egyébként az ítéletábrla azzal, hogy a korábban hozott részítéletében elfogadta az alperes engedményesként előterjesztett beszámítási kifogását, már érdemben állást foglalt a felperes érvénytelenségi kifogásáról, és azt alaptalannak ítélte.

Mivel az engedményezési szerződés érvényes, az alperes megszüntetheti a felperes összesen 90.000 forint és 2007. január 1. napjától járó, a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamat erejéig

megalapozott vagyoni kártérítés iránti követelését a saját, a felperes követelését jelentősen meghaladó összegű követelésének beszámításával.

A felperes a fellebbezésében alaptalanul támadta az alperes javára megítélt ügyvédi munkadíj összegét is. A Pp. 24. § (1) bekezdése alapján figyelembe vehető pertárgyértékre – a keresettel érvényesített követelések összegére – és az alperes túlnyomó pernyertességére tekintettel a 23/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján magasabb összegű ügyvédi munkadíj is megállapítható lett volna az alperes javára, mint amennyit az elsőfokú bíróság megítélt.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása ellen élt csatlakozó fellebbezéssel. Csatlakozó fellebbezése arra irányult, hogy a másodfokú bíróság a felperesnek megítélt nem vagyoni kártérítés vonatkozásában is végezze el a beszámítást, és az alperes követelésének beszámításával szüntesse meg a felperes nem vagyoni kártérítés iránti követelését. A felperesi követelés beszámítással való megszüntetésének a következménye az lenne, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részét meg kellene változtatni, és a keresetet teljesen el kellene utasítani. Ebből az következik, hogy a beszámítás elvégzéséhez és jogkövetkezményeinek az ítéletben történő levonásához az alperesnek az elsőfokú ítélet rendelkező részének megváltoztatása iránti fellebbezést vagy csatlakozó fellebbezést kellett volna benyújtania. Az alperes azonban az ítélet rendelkező részének megváltoztatása iránt nem terjesztett elő sem önálló, sem csatlakozó fellebbezést, ezért a Pp. 253. § (3) bekezdésében megfogalmazott fellebbezési korlát miatt nincs jogi lehetőség az alperes másodfokú tárgyaláson módosított csatlakozó fellebbezésének teljesítésére.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes a másodfokú eljárásban túlnyomó részben pervesztes lett, ezért a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte őt másodfokú perköltség megfizetésére, a felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről pedig a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2016. november 10.

Világhy né dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

dr. Lente Sándor s. k.
k.
előadó bíró

dr. Csóka István s.
bíró